

PREZES ZARZĄDU

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHEŃSKI

WICEPREZESI ZARZĄDU

Robert Godek
POWIAT STRYŻÓWSKI

Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI /woj. ŚLĄSKIE/

Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI /woj. LUBELSKIE/

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI /woj. PODLASKIE/

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

Marek Tramś
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEJOWSKI

Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI

Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI

Józef Kozina
POWIAT GŁUBCZYCKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁAŃCUCKI

Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Marek Pławiak
POWIAT NOWOSĄDECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Janusz Guzdek
POWIAT DZIERŻONIOWSKI

Józef Jodłowski
POWIAT RZESZOWSKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Szczepan Ołdakowski
POWIAT SUWAŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES
(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XXVII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel. (22) 656 63 34, fax. (22) 656 63 33

Adres do korespondencji: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (18) 477 86 00,
fax. (18) 477 86 11, e-mail: biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

Or.A.0715/2/18

Warszawa, 3 stycznia 2018 r.

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

zwracamy się z wnioskiem o niezwłoczne wprowadzenie do wykazu prac legislacyjnych oraz rozpoczęcie konsultacji publicznych i uzgodnień opracowanego przez Ministerstwo Zdrowia projektu ustawy, który ureguluje zasady stwierdzania zgonu.

Z informacji przekazanych przez Ministerstwo Zdrowia na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego wynika, iż projekt ustawy został opracowany kilka miesięcy temu i nie może zostać skierowany do dalszych prac legislacyjnych. Związek Powiatów Polskich od kilkunastu lat kieruje apele do kolejnych rządów o uregulowanie wydawałoby się prostej dla ustawodawcy kwestii ale niezmiernie ważnej dla obywateli. Niemoc władzy wykonawczej i ustawodawczej szczebla krajowego w tym zakresie jest zdumiewająca.

Obecnie obowiązujące przepisy o zasadach stwierdzania zgonu pochodzą z lat 50 i 60-tych ubiegłego wieku (ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 sierpnia 1961 r. w sprawie stwierdzania zgonu i jego przyczyny) i nie przystają do innych obowiązujących przepisów.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 zgon i jego przyczyna powinny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie, przy czym żaden przepis rangi ustawowej nie definiuje pojęcia „lekarza leczącego w ostatniej chorobie”. Pojęcie to jest zdefiniowane w powołanym wyżej rozporządzeniu z 1961 r., pomimo braku upoważnienia ustawowego i z pominięciem faktu, że w ciągu przeszło 50 lat od wejścia w życie aktu wykonawczego kilkanaście razy zmieniały się zasady funkcjonowania i finansowania służby zdrowia. W tym miejscu należy przypomnieć, iż każde wkroczenie w materię ustawową przez organy władzy wykonawczej w akcie podstawowym prowadzi do niedopuszczalnego naruszenia hierarchii źródeł prawa (wyrok TK z 11 maja 1998 r. P 9/98).

Zgodnie z art. 11 ust. 2 w razie niemożności dopełnienia przepisu ust. 1, stwierdzanie zgonu i jego przyczyny powinno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tej czynności przez właściwego starostę przy czym koszty

tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego. Zgodnie z powołanym przepisem starosta jest uprawniony do wskazania innej niż lekarz osoby powołanej do stwierdzania zgonu. Tymczasem zgodnie z aktualną opinią Ministra Zdrowia tylko lekarz jest osobą uprawnioną do stwierdzania zgonu.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób dokonywania oględzin oraz kwalifikacje osób, które z braku lekarzy mogą być powoływane do wykonania oględzin;
- 2) zasady wzywania lekarzy, o których mowa w ust. 2, w celu stwierdzania zgonu i jego przyczyny;
- 3) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych zasady pokrywania wydatków związanych z wykonywaniem oględzin.

Aktualne brzmienie powołanego przepisu zostało ukształtowane ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw. Przepis jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP zgodnie z którym, upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać wytyczne dotyczące treści aktu, których w art. 11 ust. 3 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oczywiście brak. W odniesieniu do przywołanej ustawy nowelizującej z 2000 r., wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny m.in. w wyroku z 29 maja 2002 r. P 1/01 wskazując, iż brak wytycznych w przepisie upoważniającym, bez względu na datę jego wydania, świadczy o jego niezgodności z art. 92 ust. 1 Konstytucji z 1997 r. Trybunał w przywołanym orzeczeniu wskazał również, że uzupełnienie o wytyczne powinno nastąpić przy okazji nowelizacji ustawy – czy to w części dotyczącej upoważnienia, czy w związku z nowelizacją dotyczącą jakiegokolwiek innej normy prawnej. Bez szerszego komentarza pozostawiamy fakt, iż począwszy od 1997 r. ustawa o cmentarzu i chowaniu zmarłych była nowelizowana przeszło 20 razy. Przedmiotem zmian był również art. 11, jednak żadna z nowelizacji nie zniósła stanu niezgodności z obowiązującą Konstytucją.

Odnosząc się do treści rozporządzenia z dnia 3 sierpnia 1961 r. w sprawie stwierdzania zgonu i jego przyczyny przywołujemy wybrane fragmenty aktu wykonawczego aby unaocznić fakt, iż zastosowanie przepisów w praktyce, na skutek upływu czasu jest niemożliwe.

§5. 1. W gromadzie, na której obszarze karty zgonu nie ma być wystawiane przez osoby określone w § 2 ust. 1 bądź w § 3 ze względu na szczególne trudności komunikacyjne lub z innych uzasadnionych powodów wystawianie tych kart należy do obowiązków pielęgniarki zatrudnionej w wiejskim pielęgniarskim punkcie zdrowia.

2. Pielęgniarki, o których mowa w ust. 1, są uprawnione do dokonywania oględzin zwłok, a następnie wystawiania kart zgonu, jeżeli odbyły z wynikiem pomyślnym odpowiednie przeszkolenie w zakresie określonym przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej i zostały upoważnione na piśmie przez właściwy do spraw zdrowia i opieki społecznej organ prezydium powiatowej rady narodowej.

§ 7. Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że przyczyną śmierci było przestępstwo lub samobójstwo, albo nie można ustalić tożsamości zwłok, należy niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub najbliższy organ Milicji Obywatelskiej, a w razie potrzeby natychmiastowego zabezpieczenia śladów - ponadto sołtysa lub biuro gromadzkiej rady narodowej. W tym przypadku należy powstrzymać się do wystawienia karty zgonu.

§ 9. 1. Lekarzowi, starszemu felczerowi, felczerowi, pielęgniarce lub położnej za wykonanie czynności związanych z wystawieniem karty zgonu przysługuje **wynagrodzenie ryczałtowe ustalone na podstawie § 7 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia** (Dz. U. Nr 74, poz. 376) bądź § 18 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażeń niektórych pracowników służby zdrowia (Dz. U. Nr 74, poz. 379).

2. Osobom wymienionym w ust. 1 przysługuje ponadto zwrot rzeczywistych kosztów przejazdu, jeżeli zwłoki znajdują się w większej odległości niż 1 km od miejsca zatrudnienia bądź zamieszkania tych osób.

3. Wynagrodzenie określone w ust. 1 nie przysługuje lekarzowi, starszemu felczerowi, felczerowi, pielęgniarce lub położnej za czynności wykonane w czasie godzin zatrudnienia w zakładzie społecznym służby zdrowia, ani też lekarzowi, któremu sąd lub prokurator zlecił dokonanie oględzin lub sekcji zwłok.

4. **Wydatki związane z wypłatą wynagrodzeń i zwrotem kosztów przejazdu określonych w ust. 1 i 2 pokrywają właściwe do spraw zdrowia i opieki społecznej organy prezydiów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych w miastach wyłączonych z województw) rad narodowych.**

Podsumowując wnosimy o bezzwłoczne podjęcie stosownych działań legislacyjnych.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn